

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra filozofie

PROTOKOL O HODNOCENÍ PRÁCE

Práce (co se nehodí, škrtněte): diplomová

Posudek (co se nehodí, škrtněte): oponentky

Práci hodnotil(a) (u externích hodnotitelů uveďte též adresu a funkci ve firmě): Mgr. Stefanie Dach, Ph.D.

Práci předložil(a): Jesika Blažková

Název práce: Aplikace myšlenkového experimentu „Mozek v kádi“ na problém simulace

1. CÍL PRÁCE (uveďte, do jaké míry byl naplněn): Autorka vymezuje cíl práce různými způsoby: práce má vysvětlit, „jakým způsobem se [Hilary] Putnam staví k problému referování, a jak tento problém modeluje v kontextu technologicky simulované skutečnosti.“ (str. 1), „prozkoumat Putnamův myšlenkový experiment mozek v kádi a jeho vliv na diskuze ve filozofii jazyka a mysli, epistemologii a metafyzice.“ (str. 2) a/nebo „interpretovat primární texty v rámci představy o simulované realitě, analyzovat vztahy mezi nimi a provést komparaci se zaměřením na analogie mezi jednotlivými skeptickými scénáři“ (str. 60). Tyto cíle se liší, nejsem si proto jistá, z jakého hlediska hodnotit dosažení cíle práce. Nejspíše je dosažený poslední z uvedených cílů, tj. interpretace a komparace klíčových textů, ačkoliv v diplomové práci by bylo žádoucí jak interpretaci, tak komparaci provést na hlubší úrovni, než to autorka dělá. První a druhý cíl vidím jako dosažený jen zčásti (vysvětlit Putnamův přístup k referenci) nebo minimálně (prozkoumat vliv Mozku v kádi).

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.):

Téma práce je zajímavé, dostatečně náročné a aktuální. Autorka práci zahajuje prezentací Putnamova myšlenkového experimentu Mozku v kádi, poté ho zasazuje do kontextu dřívějších úvah (Platón, Descartes) a pak do kontextu současných koncepcí o simulované skutečnosti (Bostrom, Chalmers).

Autorka pracuje se značným množstvím převážně anglické literatury. Myslím ale, že její zacházení s literaturou není ideální: výklady Putnamových, Chalmersových a Bostromových úvah skoro otrocky sledují chronologii daného článku. Místo analýzy a shrnutí myšlenek těchto autorů z kritické distance autorka přebírá postupně věty i delší pasáže z jejich textů a poskládá je za sebe, často bez viditelné snahy parafrázovat formulace autorů. Výsledkem je text, který se čte obtížně (je často mnohem snadněji číst samotný článek, který byl autorčiným zdrojem). Autorka čtenáři nepomáhá vysvětlováním složitých myšlenek (např. Bostromových rovnic) nebo vysvětlováním odborných termínů. I ty jsou, až na některé výjimky, jednoduše do textu diplomové práce převzaté tak, jak se objevují ve zdrojovém textu. Tento způsob práce jde tak daleko, že autorka přebírá z Bostromova článku Bostromův počáteční přehled o tom, co v jednotlivých kapitolách článku hodlá udělat (str. 34).

Zároveň kupodivu tento způsob práce se zdroji nezvyšuje přesnost textu, spíš naopak. V autorčině výkladu zdrojových článků se často ztrácí červená nit argumentace daného autora. Mimo to se stává na příliš mnoha místech, že autorka přebírá teze nebo tvrzení daného autora chybně (např. Bostrom ve svém článku nezastává názor, že pravděpodobně žijeme v simulaci, jak autorka opakovaně tvrdí (např. str. 61), jeho tři hypotézy jsou prostě jen hypotézy, nikoliv premisy (str. 33), Putnam určitě netvrdí, že „mozky v kádi nedokáží používat slova k odkazování k čemukoli mimojazykovému“ (str. 11)). Vzbudí to otázku, nakolik autorka nakonec myšlenkám, které referuje, rozumí. (Na potenciální problém zde ostatně ukazují i „artefakty“ ze zdrojových textů, které v práci zcela očividně nedávají smysl, např. špatný překlad anglického „provisions“ jako „ustanovení“ v „Mozky v kádi, na rozdíl od strojů, ačkoli nejsou vybaveny smyslovými orgány, mají pro ně ustanovení“ (str. 11).)

Diskuze sémantického externalismu, který figuroval v jednom z cílů práce, se omezuje na krátké a autorkou spíše netransparentně podané úvahy, které Putnam předkládá v „Mozek v kádi“. Je nejasné, proč autorka zde (a nejen zde) nepoužila další Putnamovy články, kde sémantický externalismus je představený do hloubky (v první řadě „The Meaning of „Meaning““, který je dostupný i v češtině). Dále je škoda, že autorka se nevrací k sémantickému externalismu při diskuzi Chalmersových úvah, kde se nabízí jasná paralela (ze které Chalmers sám také těží).

Nakonec také zůstává nejasné, proč je v práci samostatná kapitola o fake news. Myslím, že z analogie nebo hlavně i disanalogie mezi fake news a simulačními scénáři lze určitě vykresat mnoho zajímavého, ale v této stručné podobě kapitola nic do práce nepřispívá. Sice autorka tvrdí, že se zařazením tématu fake news otevírá „nový pohled“, ale už nespecifikuje, co tento pohled obnáší.

Ty části textu, kde autorka píše samostatně a odvíjí od svých zdrojů (především závěr), patří k lepším částem práce. Je škoda, že autorka netvořila text tímto samostatnějším způsobem častěji.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.):

Z hlediska jazykového projevu je práce na celkem dobré úrovni. Místy chybí čárky. Občas autorka sklouzává do příliš hovorového stylu (např. při shrnutí obsahu filmu „Matrix“, str. 47, nebo „Descartes v podstatě zdiskreditoval vše, co se dalo“, str. 58). Také se vyskytují neobratnosti („...znamenalo by to v Putnamových očích špatné děláni přírodní vědy a působení pojmového zmatku.“ str. 64, „K tomu je totiž potřeba splnit dva základní předpoklady, kde mozky v kádi neuspěly.“, str. 60).

Grafická úprava práce je dobrá. Členění práce je přehledné. Citace a seznam literatury se mi zdají být v pořádku.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (celkový dojem z práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.):

Bohužel mám z práce spíše rozpačitý dojem. Práce se zdroji je pro diplomovou práci na hranici akceptovatelného, v textu se vyskytuje příliš mnoho obsahových chyb, a celkové naplnění cílů práce zůstává spíše na povrchní úrovni. Oceňuji však závěr, kde autorka přichází s některými myšlenkami, které mohou ústít do zajímavých diskuzí.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (jedna až tři):

- 1) Vysvětlíte prosím ještě jednou transparentně, v čem spočívá Putnamův sémantický externalismus, jak ho obhajuje myšlenkovým experimentem o Dvojčeti Země a jak sémantický externalismus souvisí s myšlenkovým experimentem o mozku v kádi.
- 2) V závěru píšete: „Bostrom tvrdí, že pokud jsme v simulaci, tak to nemá žádné enormní důsledky. S tím nelze souhlasit. Někdo by tím, že je simulovaný, a tedy řízený z externě [sic], mohl omlouvat své nevhodné chování, jiný by ztratil snahu, motivaci a důvěru. Mohlo by to vést i k závěrům, že nic nemá smysl, když se to neděje skutečně.“
Vidíte zde nějaké analogie mezi myšlenkou, že žijeme v simulaci, a určitými náboženskými představami nebo s determinismem?
- 3) V závěru píšete: „Avšak z Putnamovy argumentace vyplývá, v souvislosti s podmínkami pro referování, že to, s čím je třeba se vyrovnat jsou ony skeptické scénáře, jež uvádí v pochybnost každodenní realitu našeho světa. Mozky v kádi nemohou referovat k vnějšímu světu, vně své kádě. Pokud my referovat můžeme, pak nejsme mozky v kádi.“
To je velmi trefné. Stačí to ale jako odpověď skeptikovi? Jak vím, že moje slovo „stůl“ skutečně referuje k fyzickým stolům (a že nejsem mozek v kádi, který si jen myslí, že jeho slovo „stůl“ referuje k fyzickým stolům)?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (výborně, velmi dobře, dobře, nevyhověl): **dobře**

Datum:

Podpis: